

D66 Provincie Drenthe

**Nieuwe energie
voor iedereen!**

D66

Verkiezingsprogramma Provinciale Staten 2019 - 2023

Inhoud

Duurzame economie	1
Energie	1
Duurzame economie	3
Economische ontwikkeling	3
Duurzame economie	6
Mobiliteit	6
Vitale leefomgeving	8
Natuur, voedsel en biodiversiteit	8
Vitale leefomgeving	10
Kunst, cultuur, erfgoed en mensen	10
Recht op goed Bestuur	12
Democratie	12

Voorwoord

Beste lezer,

D66 wil een duurzame én bruisende provincie. Een provincie waar aan de toekomst wordt gewerkt, waar inwoners staan voor elkaar. Een provincie waar je graag woont en werkt en waar het fijn is op bezoek te komen. Een gastvrije provincie voor iedereen. Ongeacht wie je bent of waar je vandaan komt. Een provincie waar je meedoet en waar dat gewaardeerd wordt. Kortom, een provincie die ons moto uitstraalt: ***nieuwe energie voor iedereen!***

Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen met inbreng van vele inwoners en organisaties die een warm hart hebben voor Drenthe. D66-leden, D66-kiezers en anderen die vanuit betrokkenheid of deskundigheid een visie en/of mening hebben over hoe Drenthe er in de toekomst uit zou moeten zien. Een stip aan de horizon vanuit de idealen van D66.

D66 wil een provincie met een duurzame, sterke economie, met een aantrekkelijke en vitale leefomgeving en met een goed bestuur. Klaar voor de geweldige uitdaging van de energietransitie.

Drenthe verdient een samenleving waar welzijn voorbij gaat aan winst. Waar hergebruik en synergie betekenis hebben als het gaat om economie en leefomgeving. D66 wil dan ook inzetten op beleid en regelingen die bijdragen aan een kringlooeconomie. We willen samenhang tussen stad en platteland en tussen landbouw en natuur en een checklist voor het werken met lokale kringlopen die aansluiten bij onze duurzame doelen.

Drenthe verdient een progressieve, realistische partij die verbindt en versterkt. Samen met inwoners, organisaties en bedrijven willen we de schouders zetten onder nieuwe initiatieven. D66 staat met enthousiaste kandidaten klaar om jou te vertegenwoordigen in de Provinciale Staten van Drenthe.

Drenthe verdient een sterk D66!

Anry Kleine Deters,
Lijsttrekker D66 Drenthe

Duurzame economie

Energie

Wat vindt D66?

Ons **belangrijkste thema** van de komende periode (2019-2023) in Drenthe is de overgang van fossiele brandstof naar hernieuwbare energie. De zogenaamde **energietransitie!** Hiervoor willen we minimaal 5 % van de provinciale begroting vrijmaken als een extra inzet op het bestaande beleid van de Drentse Energieagenda. Het extra geld moet worden gebruikt om:

- mensen met lage- en middeninkomens meer mogelijkheden te geven bij het verduurzamen van hun huis.
- inwoners meer te betrekken bij het opwekken van duurzame energie.
- bedrijven te helpen flinke stappen te zetten in het besparen en opwekken van energie en het verduurzamen van bedrijventerreinen.

Wij staan open voor alle vormen van duurzame energie, maar de inwoners van Drenthe moeten zoveel mogelijk zelf kunnen kiezen. Zij geven aan welke hernieuwbare energievormen ze willen en welke locaties daarvoor in aanmerking komen. Voor dat keuzeprocès stelt de provincie, samen met de gemeenten, heldere voorwaarden op zodat het voor de inwoners vooraf duidelijk is:

- wanneer en hoe ze hun invloed kunnen uitoefenen.
- hoeveel invloed ze mogen uitoefenen.

Wij willen vervolgens ook dat de omwonenden van een nieuw project, mee profiteren van de energie die in hun buurt wordt opgewekt.

Lokale initiatieven op het gebied van duurzame energie staan voorop bij de keuze van de manier waarop in de provincie de overstap naar de hernieuwbare energie wordt gemaakt. De provincie realiseert de inpassing daarvan in overleg met gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Bij de overgang naar duurzame energie moeten er op een aantal gebieden nog grote stappen worden gezet:

- gebouwde omgeving
- bedrijfsleven
- innovatie.

Wij willen dat alle Drentse woningen en bedrijventerreinen uiterlijk in 2040 met duurzame energie voorzien in de eigen energiebehoefte. Daarom willen we het actieplan Energieneutraal Wonen verlengen en gezamenlijke energieopwekking en -besparing op bedrijventerreinen subsidiëren. De overheid hoort daarbij het goede voorbeeld te geven. Publieke gebouwen moeten daarom al in 2030 volledig verduurzaamd zijn. Verder vinden wij dat de provincie innovatieve bedrijven en onderwijsinstellingen in het Noorden actief moet benaderen om tot meer duurzame experimenten en projecten te komen. Ook andere innovaties op het gebied van energie verdienen de steun van de provincie. Zo is energieopslag een grote opgave. Hoe slaan we straks energie op voor periodes dat de zon niet schijnt en de wind niet waait?

De provincie wil dat er in 2050 in Drenthe evenveel energie duurzaam wordt opgewekt als we verbruiken. Dus 100 %. Onderweg daar naar toe zijn er tussendoelen : 14 % in 2020 en 40 % in 2030. Maar in 2017 lag dit percentage in Nederland nog op 6,6 %. Het is dus tijd voor actie. Daarom willen wij flink investeren in de energietransitie. Om nu stappen te zetten in Drenthe.

Wat wil D66?

- Alle nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie in Drenthe worden voorzien van een participatietraject, zodat van te voren heel duidelijk is welke invloed de inwoners hebben (participatieladder)
- Alle omwonenden van nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie kunnen meeprofiteren van de opgewekte energie in hun buurt.
- Inwoners krijgen, naast overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven een belangrijke rol bij het vaststellen van de manier waarop in Drenthe de energietransitie plaatsvindt.
- Succesvolle regelingen die particulieren helpen hun energielasten te verlagen - zoals de Zonnelening Drenthe – worden verlengd.
- Voor mensen met lagere en middeninkomens worden de energieregelingen toegankelijker. Zo nodig wordt het budget voor deze regelingen uitgebreid.
- De provincie gaat samen met Drentse innovatieve bedrijven en onderwijsinstellingen in het Noorden meer duurzame projecten en experimenten opzetten.
- Alle woningen en bedrijventerreinen in Drenthe zijn uiterlijk in 2040 energieneutraal. Voor publieke gebouwen geldt dit al in 2030.
- De provincie verstrekt subsidie aan ondernemers die het opwekken van energie en het verminderen van energiegebruik op bedrijventerreinen collectief aanpakken.
- De provinciale bijdrage aan het Actieplan Energieneutraal Wonen wordt voortgezet.
- De provincie subsidieert innovatieve projecten op het gebied van o.a. energieopslag, restwarmte, microgrids, gelijkstroom, groengas en waterstof.
- Het hele wagenpark van de provincie wordt bij de eerstvolgende vernieuwing volledig verduurzaamd.
- Om al deze maatregelen te realiseren gaat het budget voor de Drentse Energieagenda naar minimaal 5% van de begroting.
- De Drentse ondergrond mag niet worden gebruikt voor activiteiten als winning van aardgas en opslag van kernafval.

Duurzame economie

Economische ontwikkeling

Wat vindt D66?

Wij vinden het belangrijk dat jonge mensen in Drenthe kunnen wonen en werken. Een voorwaarde om jongeren in de provincie te houden is onderwijs dat goed aansluit op de regionale arbeidsmarkt. Dus opleiden voor banen die ingevuld moeten worden. De provincie kan in dat proces een stimulerende rol vervullen in het samenbrengen van het bedrijfsleven en het onderwijs. Wij vinden dat de provincie zich daarbij moet richten op twee zaken:

- een antwoord op de groeiende vraag naar arbeidskrachten
- het vasthouden van jong talent in de regio

Daarvoor moeten projecten en samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven worden opgezet, steeds gericht op innovatie.

Zo breng je het onderwijs naar de bedrijven, krijgen diezelfde bedrijven invloed op de opleidingen en maken studenten op locatie kennis met het Drentse bedrijfsleven. Wat ons betreft ligt daarbij een nadrukkelijk accent op de ontwikkeling van duurzame innovaties en op de energietransitie. Waarbij wij willen bevorderen dat er in Drenthe speciaal daarvoor een **techniekacademie** wordt ontwikkeld. Scholen die via hun opleidingen bijdragen aan deze doelstellingen – denk aan een lab voor energietransitie – moeten financieel ondersteund en beloond worden.

Wij willen ruimte geven aan het ondernemerschap. Vooral het MKB, dat het overgrote deel van de Drentse werkgelegenheid voor zijn rekening neemt, verdient aandacht en ondersteuning van de provincie. Maar er is meer te doen. Ook nu het economisch goed gaat, is er nog winst te behalen op het gebied van:

- internationalisering (export)
- innovatie
- aantal startups (nieuw startende kleine bedrijven)
- sociaal en circulair ondernemerschap
- samenwerking met omliggende regio's, vooral in Duitsland

Wij vinden dat de provincie op deze vijf terreinen programma's en stimuleringsregelingen moet ontwikkelen en opstellen. Vooral ondernemingen die oplossingen vinden voor maatschappelijke vraagstukken en die bijdragen aan de circulaire economie, moeten daarbij kunnen rekenen op steun.

Duurzame bedrijfshuisvesting moet worden gestimuleerd. Wij vinden dat leegstaand vastgoed zoveel mogelijk moet worden hergebruikt. De provincie moet dit, o.a. met beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, mogelijk maken. Bij nieuwbouw van bedrijfspanden vinden wij dat er voorwaarden moeten worden gesteld aan de duurzaamheid er van. Ook het concentreren van bedrijven biedt veel duurzaamheidsvoordelen. Zo voorkomen we dat het landschap dichtslibt. Bovendien kunnen bedrijven dan eenvoudiger gebruik maken van elkaars energie, (rest)warmte, materiaalstromen en productiemiddelen en -faciliteiten.

Wij zijn voorstander van een circulair (kringloop) en starters-vriendelijk inkoopbeleid. De provincie heeft de plicht om zuinig om te gaan met het geld van de belastingbetaler. Daarbij moet de provincie goed te letten op de effecten die ingekochte producten en diensten hebben op mens en milieu. Aan inkoop binnen de provinciegrenzen is de provincie niet gebonden, wel aan de plicht duurzaam in te kopen.

Ondernemersklimaat en werkgelegenheid vragen om een goede infrastructuur, zowel digitaal als voor het vervoer van mensen en goederen. Wij vinden dat daarbij steeds moet worden

gezocht naar optimale bereikbaarheid tegen de laagst mogelijke milieubelasting. Dat vraagt om twee belangrijke en verschillende zaken:

- een goede doorstroming binnen de huidige infrastructuur
- de ontwikkeling van alternatieven in het vervoer.

Het imago van Drenthe is een belangrijke factor voor de recreatieve sector. De provincie speelt daarin een (beeld)bepalende rol. Of nieuwe generaties toeristen kiezen voor Drenthe als bestemming hangt af van het merk 'Drenthe'. In een gebied dat door buitenstaanders als één geheel wordt gezien en waarbinnen de afstanden tussen verschillende toeristische bestemmingen klein zijn, is gezamenlijk optrekken geboden. Wij vinden dat de provincie de regie moet nemen om de betrokken ondernemers, gemeenten en organisaties samen inhoud te laten geven aan dat merk.

Klimaatverandering, schaarste aan grondstoffen en een overmaat aan afval leiden tot steeds grotere problemen. De samenleving verbruikt grondstoffen in een hoger tempo dan de natuur ze kan leveren. Afval wordt daarna niet hergebruikt, maar als vervuiling teruggebracht in de natuur. Om de huidige levensstandaard en het veilig gebruik van voedsel en andere grondstoffen te waarborgen, zal er een circulaire (kringloop) economie op gang gebracht moeten worden. Met steeds meer korte gesloten ketens van grondstof, materialen en voedingsstoffen. Wij denken dat daarbij een verschuiving zal plaatsvinden van bezit naar gebruik en van financiële naar maatschappelijke waarde. Het principe van *naoberschap* maakt Drenthe bij uitstek geschikt om overheden, bedrijven en inwoners samen te laten werken aan het verkorten en sluiten van de ketens. De provincie moet die samenwerking mogelijk maken en gaande houden.

Wat wil D66?

- Er komen innovatiewerkplaatsen van WO, HBO en MBO studenten, waar op locatie vraagstukken van Drentse ondernemers worden onderzocht.
- Om het ondernemerschap te stimuleren, worden programma's voor startende ondernemers, zoals de Ondernemersfabriek Drenthe, voorgezet en geoptimaliseerd.
- Aanvullende en nieuwe vormen als hackatons worden daarbij ondersteund.
- Nieuw ondernemerschap, waarbij maatschappelijke impact prevaleert boven winstmaximalisatie, wordt gestimuleerd. Dit gebeurt met programma's waarin mensen worden opgeleid tot ondernemers en hun goede ideeën worden omgezet in een haalbaar ondernemingsplan.
- Er moet worden onderzocht welke aanvullende mogelijkheden en locaties er (nodig) zijn om grondstofbanken te creëren. Met grondstofbanken wordt de schaarste aan grondstoffen tegengegaan en de lokale en regionale economie versterkt.
- Drenthe moet zich blijvend inzetten voor samenwerking met Duitsland. Wij willen op het bedrijventerrein Europark in Coevorden-Emlichheim, samen met alle betrokkenen en bevoegde overheden, één of meer proeven opzetten, om als innovatieve grensregio de verschillen in regelgeving (glazen muur) weg te werken.
- Leegstaand vastgoed (bijvoorbeeld agrarisch) mag worden hergebruikt voor bedrijfshuisvesting.
- De provincie geeft het goede voorbeeld en koopt als regel circulair in.
- Vergunningen voor nieuwe bedrijfsterreinen of winkelcentra worden alleen afgegeven als bestaande bouw of bedrijfsterreinen geen oplossing bieden.
- Aan de nieuwbouw van bedrijfspanden moeten duurzaamheidseisen worden gesteld, zoals het volledig recyclebaar zijn van alle gebruikte materialen en grondstoffen.
- Er komt één Noord-Nederlandse marketingstrategie voor de lange termijn, gericht op een herkenbaar merk.
- Een concreet stappenplan moet de verbinding gaan vormen tussen bestaande en nieuwe

initiatieven op het gebied van circulaire economie. Het doel is krachten te bundelen en van elkaar te leren, zodat er snel nieuwe korte en gesloten ketens zichtbaar zijn in de Drentse economie.

- In de grensregio gaan wij actief grensoverschrijdend samenwerken met Nederlandse en Duitse overheden

Duurzame economie

Mobiliteit

Wat vindt D66?

Wij zetten in op de fiets. Voor een veilige deelname aan het verkeer van de fietser, maar ook van de automobilist, moet Drenthe werk maken van vrij liggende fietspaden. De aanpak van het traject Beilen-Lheebroek, waar de provincie een bijdrage aan heeft geleverd, is hier een goed voorbeeld van. Daarnaast willen wij andere en nieuwe vormen van mobiliteit stimuleren, zoals fietssnelwegen. Verder moeten er ook meer fietsen beschikbaar zijn bij de grote bus knooppunten, zoals Gieten, om reizigers sneller vervoer van en naar hun bestemming te bieden. De provincie gaat hierover in overleg met busmaatschappijen. Om de (sociale) veiligheid te verbeteren, moeten de fietspaden goed worden verlicht. Maar dan wel veel duurzamer dan nu het geval is. Bijvoorbeeld door het gebruik van sensoren. Hiermee komen we ook tegemoet aan de zorg voor echte duisternis. Iets waar we zuinig op moeten zijn omdat Drenthe zich met die duisternis onderscheidt van meer stedelijke gebieden.

Nieuwe initiatieven, zoals de schoolbus, die het openbaar vervoer in Drenthe vraaggericht maken, verdienen alle steun. Er zijn nu in de daluren te veel onrendabele lijnen en lege bussen.

Een treinverbinding tussen Groningen en Almelo, via Emmen, moet worden gerealiseerd omdat het opmerkelijke voordelen biedt:

- een realistische en betaalbare bijdrage aan de ontsluiting van de provincie
- een stimulans voor veel mensen om het openbaar vervoer te gebruiken
- één van de antwoorden op krimp in de regio
- mogelijk maken van een toekomstige aansluiting op het Duitse spoorwegnet.

Om de huidige infrastructuur beter te benutten moet het vervoer over water worden gestimuleerd en geïntensiveerd. Bij de ontwikkeling van alternatieven passen onze plannen voor het stimuleren van de (elektrische) fiets, de aanleg van een netwerk van fietssnelwegen en het bieden van ruimte voor experimenten met nieuwe vervoersmiddelen, zoals zelfrijdende auto's.

De provinciale motorrijtuigenbelasting mag alleen meestijgen met de inflatie als verdere investeringen in de energietransitie dit noodzakelijk maken. Drenthe kent veel dunbevolkte gebieden waar het bezit van een auto voor de meeste inwoners noodzakelijk is. Inwoners die overschakelen op duurzamere vormen van automobilité verdienen fiscale beloning. Ook op en om de wegen kan flinke milieuwinst worden geboekt. Bijvoorbeeld door het plaatsen van zonnepanelen in berm. Of door energie uit opgewarmd wegdek nuttig te laten gebruiken.

Bij het sluiten van bestaande oversteken op wegen moet de provincie zorgen voor verkeersveilige en door de bevolking gedragen alternatieven. Spreiding van verkeer en het voorkomen van verkeersinfarcten heeft daarbij prioriteit.

Luchthaven Groningen Airport Eelde (GAE) heeft waarde als deel van de infrastructuur voor een goed vestigingsklimaat in Noord-Nederland. Maar die waarde is aan voorwaarden gebonden, want in een toekomstbestendig klimaatbeleid past geen vervuilde luchthaven. Daarom moet GAE zich ontwikkelen tot een innovatieve en duurzame luchthaven, met een voorhoedeoppositie op het gebied van hybride- en elektrisch vliegen. Ook zijn er mogelijkheden voor de luchthaven als innovatieplatform voor drones. Toekomstige investeringen in de luchthaven worden dan ook

getoetst aan de inzet voor innovatie, duurzaamheid en omgeving. De bestaande bedrijvigheid rond de GAE is belangrijk voor Noord-Drenthe en heeft veel potentie voor de toekomst.

Wat wil D66?

- Fietspaden en autowegen worden van elkaar gescheiden omwille van de verkeersveiligheid. De provincie maakt er samen met gemeenten geld voor vrij.
- Bij grote busknooppunten worden OV-fietsen beschikbaar gesteld, zodat reizigers makkelijker van en naar hun bestemming kunnen komen.
- Duurzame verlichting van fietspaden en fietssnelwegen wordt gerealiseerd met sensortechnologie.
- Initiatieven die het openbaar vervoer vraaggericht maken, zoals de schoolbus, worden ondersteund.
- De provincie zet zich in voor de realisatie van een spoorverbinding tussen Almelo en Groningen via Emmen. Dit krijgt o.a. gestalte in een actieve lobby richting het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en in het samen optrekken met de provincies Groningen en Overijssel en de betrokken gemeenten.
- Er wordt geïnvesteerd in het netwerk van toegankelijke oplaadpunten voor e-bikes en elektrische auto's op belangrijke locaties zoals recreatievoorzieningen, OV-knooppunten en carpoolplaatsen.
- Wij gaan investeren in vervoer over water.
- De provinciale motorrijtuigenbelasting stijgt alleen als er verdere investeringen noodzakelijk zijn in de energietransitie.
- De provincie neemt het voortouw bij het realiseren van duurzame energieopwekking uit en langs provinciale wegen:
 - o stimuleren van grootschalige plaatsing van zonnepanelen in bermen
 - o navolging van het Zuid-Hollands initiatief om energie uit opgewarmd wegdek te laten gebruiken door inwoners.
- Realisatie van verkeersveilige alternatieven voor het sluiten van oversteken op de provinciale wegen in overleg met de bevolking.
- De Drentse samenleving wordt tijdig betrokken bij het tot stand komen van nieuwe plannen op het gebied van infrastructuur. Door wensen en behoeften van inwoners direct mee te nemen in de ontwikkeling van plannen, kan de provincie deze plannen beter afstemmen op lokale behoeften.
- Luchthaven Groningen Airport Eelde gaat zich ontwikkelen als een innovatieve en duurzame luchthaven. Verdere investeringen van de provincie in de luchthaven worden getoetst aan inzet voor innovatie en duurzaamheid.

Vitale leefomgeving

Natuur, voedsel en biodiversiteit

Wat vindt D66?

Een duurzame voedselproductie onderhoudt en versterkt de omgeving. Op deze manier krijgt de bodem de kans de grondstoffen steeds weer te blijven leveren, ook aan toekomstige generaties. De omgeving verandert dan in een natuurlijk landschap met een grote (agro) biodiversiteit en gesloten kringlopen van voedingstoffen en water. Door het sluiten van de kringlopen blijft het ecosysteem in evenwicht; het reproduceert zichzelf. Dit geldt voor een tuin, een boerderij, een landschap, een regio en voor de hele wereld. Drenthe heeft een goede uitgangspositie voor de transitie naar kringloop landbouw.

Wij vinden dat de kernkwaliteiten van Drenthe, als natuur, aantrekkelijk landschap en gezonde omgeving, verder versterkt moeten worden. Drenthe is een provincie waar het goed toeven is. Er zijn grote gebieden waar je rust, stilte en duisternis kunt ervaren. Die gebieden willen wij koesteren. Wij moeten ons goed voorbereiden op de klimaatverandering in de toekomst, die meer extreem weer tot gevolg zal hebben. Dat betekent dat wij moeten zorgen voor een leefomgeving met meer wateropvangcapaciteit:

- berging bij extreme buien
- buffer bij extreme droogte.

Drenthe heeft veel schrale zandgronden, die moeilijk water vasthouden. Drenthe heeft bovendien weinig grote wateren die als berging kunnen dienen. Drenthe is dus extra kwetsbaar. Daarom willen wij de bodemvruchtbaarheid verhogen, omdat een vruchtbare bodem veel meer water en koolstof vasthoudt. En wij zetten in op grootschalige maatregelen voor waterbuffering (zoals bij de Onlanden). Beide maatregelen vormen een wezenlijk onderdeel van de voorbereiding op klimaatverandering.

De al jaren durende teruggang van de biodiversiteit (insecten, planten, vogels en land- en waterdieren) wordt nog altijd niet gestopt. Het debat hierover zit min of meer op slot omdat het wordt gedomineerd door een landbouw-natuur tegenstelling. Bij boeren, burgers en natuurbeheerders, die samen actief zijn in lokale natuur- en milieugroepen, leeft echter een groot besef dat het anders moet. Oude methoden die ons ontegenzeggelijk veel welvaart hebben gebracht, zijn niet meer het recept voor de toekomst. Die gedachte wordt inmiddels breed gedragen. Wij streven daarom naar een voedselsysteem met:

- gesloten kringlopen
- eerlijker prijzen voor kwalitatief hoogwaardige landbouwproducten
- vergroting van het regionale voedselaanbod
- afname van vervoersbewegingen voor voedseltransport
- een gevarieerd landschap
- betere verbindingen tussen robuuste natuurgebieden
- meer natuur in bebouwde gebieden
- meer belevingsmogelijkheden (variëteiten) van de natuur
- en vooral meer biodiversiteit.

Drenthe kan als toeristische regio beter op de kaart worden gezet, als natuur en landschap aantrekkelijker zijn, als er een Drents voedselaanbod is en de landbouwgebieden weer drager zijn van biodiversiteit. De provincie moet de samenwerking bevorderen tussen de landbouw, de marktpartijen uit de voedselvoorziening en de natuur- en milieuorganisaties. Wij willen dat Drenthe naam maakt als 'landbouw-natuurvoorloper'.

De provincie is als eerste verantwoordelijk voor het natuurbeleid, voor de financiering van natuur- en milieueducatie en voor het stimuleren van burgerinitiatieven voor natuur- en landschapsbeheer. Op het Drentse natuurbeleid is de afgelopen jaren door bezuinigingen echter te veel ingeleverd. Dat moet de provincie ongedaan maken.

Iedere Drent draagt bij aan het behoud van de natuur. Als tegenprestatie moet de Drenten dan ook kunnen genieten van de natuur. Mensen hebben er recht op natuur en landschap van nabij te ervaren. Dat kan via voet- fiets- en ruiterspaden en door een ruimere openstelling van natuurgebieden. Toegankelijkheid voor gehandicapten verdient daarbij extra aandacht. Daarbij moet, over provinciale grenzen heen, worden samengewerkt met belangenorganisatie, zoals bijvoorbeeld bij de Reest.

Wat wil D66?

- De provincie ontwikkelt een strategie die de Drentse circulaire voedselproductie verder helpt en zet daarbij in op het binnenhalen van Europese en landelijke subsidies.
- De provincie ondersteunt pilots voor het ontwikkelen van circulaire landbouw, met aandacht voor verhoging van de bodemvruchtbaarheid, natuur-inclusieve landbouw en technische innovaties, zoals toepassing van drones voor zuinig watergebruik.
- Initiatiefnemers die lokale en regionale voedselmarkten met korte ketens willen ontwikkelen, worden gefaciliteerd..
- Bij uitbreiding van landbouwbedrijven beoordeelt de provincie de aanvraag niet meer op basis van bouwblockgrenzen en aantal dieren, maar gebruikt criteria die gebaseerd zijn op circulaire landbouw, diervriendelijke productie en landschappelijke inpassing.
- De spuitvrije zones (geen bestrijdingsmiddelen) worden uitgebreid tot minimaal 10 meter langs oppervlaktewater, bij schoolterreinen en rond natuurgebieden.
- Er wordt een faunabeleid ontwikkeld dat ruimte biedt aan edelhert, wild zwijn en wolf en dat recht doet aan de belangen van landbouw en inwoners.
- De biodiversiteit wordt vergroot via het bevorderen van insectenvriendelijke en bloemrijke randen bij o.a. wegbermen, waterwegen en weilanden, parken, vijvers, randen van zonneparken en industriegebieden.
- De provincie levert een bijdrage aan het op peil houden van het aantal geschoolde imkers en het ecologisch beheer van het fijnmazig natuurnetwerk.
- Er komt financiële steun voor lokale burgerinitiatieven die met landbouwers willen samenwerken, zoals coöperaties voor natuur en landschapsbeheer.
- Medewerkers van de provincie in het buitengebied - denk aan toezichthouders en kantoniers – worden ingezet bij de naleving van natuur- en milieuregelgeving. Dat geldt ook voor rattenvangers, faunabeheerders en natuurbeschermers.
- De bezuinigingen op de ecologische hoofdstructuur (die alle natuurgebieden in Nederland met elkaar verbindt) worden ongedaan gemaakt. De provincie gaat jaarlijks 7,5 miljoen euro steken in de aanleg en inrichting van verbindingzones tussen natuurgebieden.
- De opvangmogelijkheden van water wordt vergroot met 2000 ha, om voorbereid te zijn op periodes van zware regenval of grote droogte. Deze gebieden kunnen naast de wateropvang meerdere functies hebben: o.a. drinkwatervoorziening, natte natuur of zonneparken op grotere schaal.
- Voor de verharding en verbreding van wandelpaden voor gehandicapten komt extra geld beschikbaar.
- Het aantal wandelroutes wordt uitgebreid in samenwerking met andere provincies en maatschappelijke organisaties.
- De toegankelijkheid van wandelpaden wordt verbeterd.

Vitale leefomgeving

Kunst, cultuur, erfgoed en mensen

Wat vindt D66?

Wij vinden het belangrijk dat kunst voor iedereen toegankelijk is en dat alle burgers volop kunnen deelnemen aan het culturele leven. Dat geldt voor amateuruitingen en voor het professionele aanbod. Vooral de jeugd moet met alle vormen van kunst en cultuur in aanraking kunnen komen. De toegankelijkheid van cultuuruitingen voor kinderen en jongeren - en waar mogelijk ook hun actieve betrokkenheid er bij - zal voor ons dan ook een belangrijk toetsingscriterium zijn bij subsidiering.

Of je nou in de stad woont of op het platteland, overal waar kunst de verbeelding prikkelt en het cultureel klimaat weet te verrassen, wordt het leven rijker. Samen cultuur beleven bevordert ook de samenhang tussen mensen en tussen uiteenlopende bevolkingsgroepen. Vertrouwdheid met de Drentse cultuur en cultuurhistorie geeft binding met de streek. Het maakt nieuwkomers wegwijs en heeft tot gevolg dat mensen die aanvankelijk ergens anders werk vonden, graag weer naar Drenthe terugkeren.

Een levendig cultureel klimaat is één van de voorwaarden voor prettig werken, wonen en recreëren. Welke mogelijkheden zijn er hier – op school of in de vrije tijd - om zelf kunst te beoefenen? Valt er te genieten van historisch landschap en lokaal erfgoed? Zijn er mooie voorstellingen in de buurt? En boeiende tentoonstellingen? Dat zijn veelgestelde vragen bij het bepalen van woonplek, vestigingsplaats of vakantiebestemming. Een verrassend cultureel klimaat draagt bij aan een positief imago van onze provincie en is daadwerkelijk van belang voor leefbaarheid, gezondheid, sociale samenhang, veiligheid en economie.

Wij vinden dat de provincie een stimulerende rol heeft in het realiseren van een kwalitatief goed en breed aanbod op het gebied van kunst en cultuur. Wij willen een krachtige en stimulerende regionale culturele infrastructuur. Wij staan voor behoud en ontwikkeling van materieel en immaterieel erfgoed. Wij willen een provincie die er samen met anderen voor zorgt, dat culturele voorzieningen toegankelijk zijn en blijven. Cultuur is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven en een sterke motor voor het toerisme. Ook is er in het bedrijfsleven een steeds grotere behoefte aan ideeën en betrokkenheid vanuit de cultuursector. Denk maar aan innovaties. Festivals zijn bijvoorbeeld prachtige gelegenheden om allerlei innovaties live te testen. En cultuur levert geld op. Uitgerekend is dat iedere euro die in cultuur wordt gestoken uiteindelijk anderhalve euro oplevert. Al met al is het geen wonder dat wij de komende jaren graag investeren in de versterking van het culturele klimaat in Drenthe.

De Drentse taal, als onderdeel van het Nedersaksisch, is even bepalend voor de identiteit van deze provincie als landschap en ander cultureel erfgoed. Het Drents verdient daarom in dezelfde mate ondersteuning voor behoud en ontwikkeling.

Gebiedspromotie en het bevorderen van toerisme is ook voor onze provincie een economische noodzaak. Musea, festivals, monumenten en de karakteristieke landschappen spelen in deze promotie steevast een hoofdrol. Het verder ontsluiten van de mogelijkheden op gebied van kunst en cultuur, vraagt om bovenlokale en regionale regie. Waar gemeenten het in hun eentje niet redden, kan de provincie samenwerking stimuleren. Bij het herbesteden van monumenten, buitenplaatsen en erfgoedcomplexen is het steeds meer aan de provincie om het voortouw te nemen. En om samenwerking tussen initiatiefnemers, investeerders en gemeenten op gang te brengen. De provincie heeft een belangrijke rol op het gebied van erfgoed. Onder andere als

uitvoerder van wettelijke taken en verdeler van subsidies voor bijvoorbeeld (Rijks)monumenten. Ook op het gebied van cultuureducatie, archeologie, musea en immaterieel erfgoed vervult de provincie als regisseur een aanjagende rol. Een actief, zelfbewust en enthousiast beheer van het erfgoed draagt bij aan toerisme en werkgelegenheid.

Wat wil D66?

- De aandacht voor Drentse taal en cultuur wordt versterkt.
- Het samenwerkingsproject 'bevordering Drents en Duits in het onderwijs' krijgt extra impulsen om daarmee de aandacht voor de Drentse en Duitse taal en cultuur op school te continueren. Bovendien wordt er gestreefd naar een toenemend aantal scholen voor basis- en voortgezet onderwijs dat deelneemt aan dit project.
- Er komt speciaal subsidie voor vernieuwende, innovatieve kunstprojecten en festivals.
- De provincie neemt een initiatief voor het laten ontwikkelen van zogenoemde 'combinatiekaarten' die in de hele provincie geldig zijn, waarmee bezoekers meerdere musea kunnen bezoeken.
- De betrokkenheid van jongeren bij alle vormen van kunst en cultuur wordt sterk bevorderd.
- Het stimuleren van cultureel talent wordt voorgezet, in het bijzonder gericht op jongeren. De huidige 'Aanpak Popcultuur Drenthe' is daarbij een voorbeeld voor de gehele sector. Deze aanpak wordt dan ook geïntensiveerd.
- De voucherregeling 'Poptalent Drenthe' wordt uitgebreid, onder andere door te streven naar de vergroting van het aantal poporganisaties dat is verbonden aan Pop Punt Drenthe.
- De provincie voert in het culturele veld de regie op de samenwerking van alle betrokken partijen en werkt daarnaast aan een nauwe samenwerking tussen Kunst & Cultuur Drenthe en verwante organisaties in Groningen, Friesland en Nedersaksen.
- Herbestemming van cultureel erfgoed vindt plaats met als uitgangspunt Behoud door ontwikkeling.
- Er komt subsidie voor duurzame maatregelen bij monumenten.
- De bibliotheken op het platteland en in de stedelijke gebieden moeten toegankelijk zijn en gericht op kennis en informatie, ontwikkeling en educatie.
- Stevige marketing voor cultuurbeleving in Drenthe is noodzakelijk. Onder meer gericht op het UNESCO Geopark De Hondsrug, de Koloniën van Weldadigheid, het Drents Museum, het Hunebedcentrum, Museum de Buitenplaats, het mede door het rijk gesteunde herinneringskamp Westerbork, het Gevangenismuseum, het Drents archief, bijzondere monumenten en spraakmakende concerten en festivals.
- De sociale acceptatie van LHBT'ers (Lesbiennes, Homoseksuelen, Biseksuelen en Transgenders) in onze provincie moet worden vergroot. Daarnaast zal er actief worden gezocht naar maatregelen en mogelijkheden die de veiligheid van LHBT'ers in Drenthe vergroten. Het beleid op dit gebied wordt verankerd in een langetermijnvisie en – aanpak. De organisatie van de Drentse Regenboogweek, op termijn, is een belangrijk voornemen .

Recht op goed Bestuur

Democratie

Wat vindt D66?

Wij vinden dat de provincie er is voor haar inwoners en nooit omgekeerd. Het werk van de provincie moet voor iedereen te volgen zijn en de inwoners moeten er zoveel mogelijk bij betrokken worden. Wij willen een transparante, betrouwbare en toegankelijke provinciale overheid. Inwoners moeten weten wat ze van die overheid kunnen verwachten. De provincie hoort sober te zijn en verantwoord met publiek geld om te gaan. Daarom vinden wij dat het besteden van dat geld altijd kritisch getoetst moet worden. De provincie doet wat zij hoort te doen. Waar het verantwoord is laat de provincie taken over aan de private sector.

De mogelijkheden om inwoners te betrekken bij het maken en uitvoeren van provinciaal beleid moeten worden uitgebreid. Drenthe kent sinds 2018 het initiatief Drenthe in Debat, opgezet om inwoners over een bepaald onderwerp met elkaar in gesprek te brengen. Tot dusver bepalen Provinciale Staten de onderwerpen. Wij vinden echter dat inwoners die keuze zelf moeten maken. Drenten geven dan aan welk onderwerp ze belangrijk vinden. Provinciale Staten neemt dat over. En ook het Drents Panel, waarin zo'n 1600 Drentse inwoners zitten, kan naar onze mening veel vaker worden ingezet.

Provinciale Staten zijn het hoogste orgaan in de provincie. De leden zijn door de Drenten gekozen. Zij moeten daarom alle benodigde instrumenten tot hun beschikking hebben om het college van Gedeputeerde Staten te controleren en om zelf ook een initiatief te kunnen nemen. Door te kiezen voor een collegeakkoord op hoofdlijnen, willen wij meer ruimte geven aan Provinciale Staten om zelf met beleidsvoorstellen te komen. Zo bevorderen we het debat in de Staten, laten we ruimte voor nieuwe ideeën en doen we recht aan de positie van Provinciale Staten.

Wij vinden dat het oplossen van knelpunten niet gehinderd mag worden door provincie-, gemeente- of landsgrenzen. Als knelpunten niet meer opgelost kunnen worden op het niveau van de eerstverantwoordelijke overheid, dan moet de mogelijkheid van opschaling bekeken worden. Sommige taken kunnen beter worden opgepakt op Noord-Nederlands niveau dan alleen op Drents niveau. En samen hebben de noordelijke provincies meer slagkracht. Kijk bijvoorbeeld maar naar de vorming van de Regiodeal Natuur inclusieve Landbouw, samen met Groningen en Friesland. Om deze redenen staan wij open voor opschaling van provincies. Ook de herindeling van gemeenten is bespreekbaar, als duidelijk is dat het leidt tot een nieuwe gemeente die beter tegemoet kan komen aan de wensen van haar inwoners. Verder vinden wij dat Drenthe (eventueel op Noord-Nederlands niveau) meer gebruik moet maken van de Europese subsidieprojecten.

Wat wil D66?

- Het nieuwe college van GS sluit een akkoord op hoofdlijnen en laat daarnaast zoveel mogelijk keuzes aan Provinciale Staten.
- Er komt een richtlijn die van tevoren duidelijk maakt op welke wijze en wanneer inwoners bij beleid worden betrokken. Hierdoor krijgen de Staten en het college van GS een grotere verantwoordingsplicht jegens de inwoners.
- De betrokkenheid van de inwoners bij de provinciale politiek is belangrijk en waardevol. In het bijzonder moet er daarbij oog zijn voor de participatie van jongeren in onze provinciale democratie. Daarom komt er een onafhankelijk Drents Jeugdparlement, dat gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan de Provinciale Staten.
- De samenwerking tussen overheden moet intensiever worden.

- Provincies moeten worden opgeschaald en nieuwe gemeentelijke herindelingen in Drenthe zijn bespreekbaar.
- Inwoners kiezen de onderwerpen voor Drenthe in Debat.
- De provincie zet actiever in op het binnenhalen van Europese projecten. Daarvoor gaat Drenthe de samenwerking met andere overheden intensiveren.
- De provincie wordt zeer terughoudend in het opleggen van geheimhouding op stukken. Bij besluiten tot geheimhouding moet er altijd een periode worden vastgesteld waarin de geheimhouding geldt.
- Statencommissies worden ook toegankelijk voor mensen die niet op de verkiezingslijst van hun politieke partij hebben gestaan. De Statenfracties van politieke partijen blijven verantwoordelijk voor het selecteren van kandidaten voor de commissies.
- De provincie pakt de regierol als gemeentelijke taken beter bovenlokaal of provinciaal kunnen worden aangepakt. Het initiatief hiertoe moet vanuit de gemeenten komen.
- De mogelijkheden van het Drents Panel zullen beter worden benut. Bij belangrijke dossiers wordt het panel vaker ingezet.
- Het principe van Open Data (vrij beschikbare informatie) zal worden gestimuleerd. Met Open Data kan de transparantie, de kwaliteit van het bestuur en de besluitvorming worden verbeterd, binnen en buiten de provincie. Meer informatie verbetert immers de controle op besluitvormingsprocessen, op de kwaliteit van besluiten en op het draagvlak er voor.
- Begrotingen en jaarrekeningen zijn publieksvriendelijk en makkelijk leesbaar.
- De provincie doet wat zij hoort te doen. Waar het verantwoord is laat de provincie taken aan de private sector en inwoners. Als inwoners bijvoorbeeld zelf aan natuurbeheer willen doen, moet de provincie dit aanmoedigen en ondersteunen.
- Een sluitende begroting is een vanzelfsprekendheid.

